

Ceny ogłoszeń

za wiersz milimetrowy przed 1 złoty w tekście 50 gr., za tekstem 40 gr. Ogłoszenia tabelaryczne 50 proc., a świąteczne 25 proc. drobne ogłoszenia po 10 groszy. Dla poszukujących pracy 5 gr. za wyraz. Najmniej 1 zł. Za zastrzeżenie miejsca dolicza się 25%.

EXPRES ZAGŁĘBIA

Jedyny organ demokratyczny niezależny woj. kieleckiego.
Redaktor naczelny: WITOLD FABRYCY.

Prenumerata wy-
nosí miesięcznie

2.—

Redakcji, Ad-
res: ul. Jagiello-
wa 12, Sosnowiec,
Ktołowice, poczta 12
1-92, Drukarni 4-84
4-97, Drukarni 4-84.
Konto czekowe 304.247
P.K.O. Katowice

ODDZIAŁY:

KIEŁCE, ul. Wspólna 12, tel. 13-78; BĘDZIN, Małachowskiego 24; DĄBROWA, ul. 3-go Maja 14, ZAWIERCIE, ul. 3-go Maja 5, tel. 97; CZELADŹ, Plac 11 li-topada 8; GRODZIEC, ulica Kościuszki, tel. 16.

Uroczystości w 15-tą rocznicę „Cudu nad Wisłą” w WARSZAWIE

WARSZAWA, 15. 8. (wl.) Dziś w całej Polsce obchodzone były uroczystości 15-ej rocznicy decydującej bitwy pod Warszawą.

Uroczystości w Warszawie były obchodzone nadzwyczaj podniosłe. W uroczystościach tych wziął udział minister spraw wewnętrznych Zyndram Kościalkowski, minister wyznań religijnych i oświecenia publicznego Jędrzejewicz, pódsekretarze stanu, wojewoda warszawski p. Nakonecznikow - Klukowski, przedstawiciele różnych organizacji, instytucyj, delegacje ziem, których pulkij brały udział w bitwie pod Warszawą, ludność okolicznych wsi oraz miejscowe społeczeństwo.

Na uroczystość tę przybył również generalny prezes komitetu uroczystości, generał broni L. Żeligowski.

Przed południem na ementarzu w Radzyminie, ks. kardynał Kakowski celebrował uroczyste nabożeństwo. Kazanie wygłosił ks. Mauersberger.

Wielka antykatolicka manifestacja szturmowców w Monachjum

WIEDEN, 15. 8. — Wielkie demonstracje antykatolickie odbyły się w Monachjum. Według opowiadań naocznych świadków około 8.000 członków szturmowców S. A. zjawili się nagle na ulicach, wznosząc wrogie okrzyki przeciw kościołowi i związkom katolickim. Na najbardziej ożywionych placach miasta wymalowali narodowe symbole na chodnikach karykatury, wyśmiewające kościół katolicki i przedstawiające duchownego katolickiego, podającego dłoń komuniście.

Następnie szturmowcy jechali od domu do domu na motocyklach, wzywając mieszkańców do wywieszania flag hitlerowskich i tłumnego gromadzenia się na ulicach, aby w ten sposób zademonstrować jedynomyślność mieszkańców Monachjum w sprawie akcji antykatolickiej. Jednakże tylko bardzo znikomą liczbą mieszkańców usłuchała tego wezwania. Większość pozostała w domu, inne ukazując się wogóle na ulicach.

W tym samym czasie odbyła się w Limburgu uroczystość 700-lecia istnienia katedry św. Jerzego, która stała się podniosłą manifestacją katolicyzmu. Całe miasto było przybrane flagami o barwach papieskich. Ulicami przebiegała ołbrzymia procesja, w której wzięła udział cała ludność miasta.

Po odprawieniu mszy św. wygłosił kazanie biskup Trydentu dr. Bornwasser, podkreślając przedewszystkiem, że przez szereg stuleci po narodzeniu Chrystusa usiłują fałszywi filozofowie oszukiwać naiwnych. Wielkim bólem — mówił biskup — napętnia moje serce akcja państwowa, zmierzająca jawnie do poróżnienia młodzieży katolickiej z kościołem. Kate-dra w Limburgu jest symbolem potęgi katolicyzmu toczącego obecnie ciężką walkę z kampanją oszczerczą

W pobliżu kaplicy ustawiły się poczty sztandarowe różnych organizacji i związków.

Po nabożeństwie minister Kościalkowski złożył wieniec na bratniej mo-

gile żołnierzy, poczem w głębokiej ciszy złożono do urny grudkę ziemi z mogiły, która będzie zawieszona na kopiec Marszałka Piłsudskiego na Sowińcu.

OLBRZYMIĄ AFERĘ PRZEMYTU w samochodach i samolotach wykryto w Rumunji

BUKARESZT, 15. 8. — Prasa rumuńska donosi w sensacyjnej formie o przypadkowym odkryciu wielkiej afery przemysłowej, w którą wmięszany jest prezydent południowo - francuskiego towarzystwa lotniczego Bourtonne, który jest równocześnie właścicielem wielkiej przędzalni jedwabiu w Lyonie.

W miejscowości Draganeshti (okr. Oit) wylądował w poniedziałek popołudniu samolot, pilotowany przez dyr. Bourtonne. W kilka minut po wylądowaniu pojawił się w tym samym miejscu samochód, do którego załadowano kilka dużych pakunków, wyjętych po przednio z samolotu.

Dokola samolotu zebrała się grupa ciekawych chłopów, którzy z zaciekawieniem przyglądali się tajemniczemu procederowi. Jeden z nich niespodziewanie oderwał kawałek opakowania z jednej z paczek i zauważył, iż w środku znajduje się jedwabna materja.

Kawałek sukni Chrystusa skradziono w Pampelunii

MADRYT, 15. 8. — W skarbu starożytnej katedry w Pampelunii dokonano znacznej kradzieży.

Pośród skradzionych rzeczy znajduje się szkatuła z kości słoniowej z 11-go wieku, której wartość oceniana jest na 2 miliony pesetów, dalej korona Matki Boskiej ozdobiona szmaragdami i rubinami i innymi drogimi kamieniami, kawałek tuniki Chrystusa

oraz wiele innych cennych przedmiotów.

O dokonanie kradzieży podejrzewa dwóch znanych złodziei międzynarodowych, którzy od dłuższego czasu kręcili się w okolicach Pampelunu. Jak przypuszczają, przygotowania do dokonania kradzieży trwały około 2-eh lat.

Czarna dola polskiego emigranta Stracił zmysły gdy go zredukowano w Francji i bląka się prawie nago po Polsce

WARSZAWA, 15. 8. — W Henrykowie pod Warszawą patrol policyjny zatrzymał znanego policji włóczęgę w towarzystwie jakiegoś mężczyzny, który miał na sobie czarną marynarkę, spodnie, lecz nie miał butów.

Po przeprowadzeniu go na posterunek, nieznajomy początkowo nie umiał powiedzieć ani swojego nazwiska, ani określić miejsca zamieszkania. Dopiero po dłuższej rozmowie oświadczył, iż przyjechał z Francji do rodziny, lecz nie pamięta gdzie ta rodzina właściwie mieszka.

Ponieważ zachowanie nieznajomego i jego tłumaczenie wydało się policji bardzo podejrzane odesłano go do urzędu śledczego w Warszawie, gdzie zdolano ustalić, iż przypadkowy zatrzymany mężczyzna, jest 37-letnim

Franciszkiem Chmielewskim. Żona jego i troje dzieci mieszkają w Chorzelach, pow. przasnyski.

Dalsze dochodzenie ustaliło, że Chmielewski przekroczył granicę Polski w dniu 19 czerwea i od tej pory wędruje z miejsca do miejsca w poszukiwaniu swojej rodziny.

Podezas jego wędrówki padał on ofiarą systematycznych kradzieży i w rezultacie cały jego majątek składa się jedynie z marynarki i spodni.

Prawdopodobnie rzeźmieszek, który został zatrzymany jednocześnie z Chmielewskim w Henrykowie, byłby zabrał Chmielewskiemu resztę jego garderoby.

Po skomunikowaniu się z rodziną Chmielewskiego w Chorzelach okaza-

Wznowienie rokowań polsko-gdańskich w poniedziałek

GDANSK, 15. 8. — Odbyło się spotkanie pomiędzy komisarzem generalnym R. P. min. dr. Papee, a prezydentem senatu gdańskiego p. Greiserem, przyczem ustalono, że dalsze rozmowy polsko - gdańskie odbędą się w przyszły poniedziałek w Warszawie.

Tematem rozmów będą sprawy wynikające z protokołu podpisanego w dniu 8 bm.

Władystok przestanie być stolicą sowieckiego Dalekiego Wschodu

RYGA, 15. 8. — Rząd sowiecki postanowił przenieść centrum polityczne, gospodarcze i strategiczne z Władystoku do innego portu, bardziej zabezpieczonego na wypadek konfliktu na Dalekim Wschodzie.

Nie będzie to Nikołajewsk, lecz Przystań Sowiecka, nosząca dawniej nazwę Przystani Carskiej. Przystań Sowiecka znajduje się w zatoce Tartarskiej naprzeciw Sachalinu. Jest to najpiękniejsza w świecie przystań. — Wiedzie do niej wejście wąskie, lecz głębokie, umożliwiające przejście wielkich okrętów oceanicznych.

Równocześnie z zamiarem przeniesienia punktu ciężkości z Władystoku do Przystani Sowieckiej, rząd sowiecki w planie rozbudowy kolejnictwa wyasygnował miliard sto milionów rubli na budowę kolei bajkalsko - amurskiej. Kolej ta zastąpi Rosji Sowieckiej utraconą koleją wschodnio - chińską. Połączy ona Chabarowsk z Nikołajewskiem.

Anglja gorączkowo wzmacnia obronę Malty

WIEDEN, 15. 8. — Według doniesień z Londynu na Malcie czynione są obecnie gorączkowo przygotowania celem ufortyfikowania wyspy oraz celem skutecznego odparcia ataków powietrznych.

Dla ludności cywilnej wydane broszury, zawierające szczegółowe wskazówki na wypadek ataków powietrznych.

to się, że nieszczęśliwy reemigrant pracował przez 5 lat w jednej z kopalń francuskich w charakterze górnika. Wskutek ogólnej redukcji robotników cudzoziemców Chmielewski stracił pracę i tak się tem przejął, że zaczął zdradzać objawy lekkiego pomieszczenia zmysłów i w następstwie zupełnie stracił pamięć.

Przed wyjazdem z Francji Chmielewski wysłał do rodziny w Chorzelach 1070 zł. na swoje nazwisko, ale po przybyciu do Polski zapomniał, gdzie jego najbliżsi mieszkają. Przesłane przez Chmielewskiego pieniądze leżą na poczcie, oczekując na zgłoszenie się odbiorcy.

Chmielewskiego odesłano pod opieką policji do jego żony w Chorzelach.

W zbrojnym wysiłku o wolność ziemi śląskiej

W piętnastolecie drugiego powstania górnośląskiego

Miesiąc sierpień jest okresem kilku ważnych rocznic, dotyczących najnowszej historii narodu, ostatniej fazy walk zbrojnych o wolność i zjednoczenie.

Rocznica wybuchu wojny, wymarszu pierwszych oddziałów legionów polskich do wojny z Rosją pod dowództwem nieśmiertelnego dziś już w historii Józefa Piłsudskiego — to wspomnienia z roku 1914. Rocznica „Cudu nad Wisłą“, ocalenia Warszawy, Polski i Europy, oraz zwycięstwa, w którym również największą odegrał rolę zmarły niedawno Wódz Narodu, a które uratowały byt państwa, zabezpieczyły Kresy Wschodnie od bolszewickiego panowania — to wspomnienia z roku 1920.

W drugiej połowie sierpnia święcimy wreszcie rocznicę powstania górnośląskiego, które aczkolwiek krwawo stłumione, stworzyło podstawę do ostatecznego zwycięstwa i do połączenia tej prastarej ziemi piastowskiej z odrodzoną i niepodległą ojczyzną.

Nie tak łatwo jednak przyszło do tego połączenia. Trzy razy lud śląski porywał się do nierównej walki z Niemcami, trzy razy lała się krew dzielnych i zahartowanych górnoślązaków, zanim na rynkach miast śląskich pojawiły się sztandary polskie z orłem białym.

Pierwszy raz dnia 16 sierpnia 1910 r. bez przygotowania, powodowany rozpaczą wskutek strasznego teroru niemieckiego — lud polski na G. Śląsku porwał się do zbrojnej walki z pozostającymi jeszcze na Śląsku wojskami niemieckimi. Powstanie w takich warunkach udukać się nie mogło i zostało stłumione przez uzbrojone wojska niemieckie.

Kosztowało ono wiele ofiar. Niezłamanym jednak na duchu lud śląski zaczął się przygotowywać w cichości do dalszej walki o wolność.

Po krótkim czasie spokoju prowokacje strony przeciwnej zaczęły się znów powtarzać, wybuchły nawet walki uliczne, doszło do ostrej strzelaniny i wielu ofiar. Niemcy korzystając z tego, że główne siły polskie zajęte były na froncie odpięrami nawały bolszewickiej — zaprowadzili na Śląsku krwawy terror, któremu nawet wojska koalicyjne nie mogły w zupełności przeszkodzić.

W takiej to sytuacji lud śląski stracił cierpliwość i chwycił po raz drugi za broń. Zajął się tem polska organizacja wojskowa G. Śląska, która dnia 19 sierpnia 1920 r., a więc przed 15-tu laty rozpoczęła zbrojne powstanie przeciwko Niemcom.

Powstanie to wybuchło z taką siłą i energią, że w ciągu pierwszych trzech dni cały teren, szczególnie wiejski był opanowany przez powstańców, a bojówki niemieckie zostały rozbito doszczętnie.

Doskonała organizacja powstańców i ich bezgraniczne poświęcenie się dla ojczyzny odniosły ten skutek, że komisja międzynarodowa zmuszona była przyjąć ultimatum powstańców, straszające się w rozbrojeniu niemieckiej milicji i bojówek, a następnie od daniu bezpieczeństwa terenu plebiscytu w połowie przynajmniej w rejonie górnośląskim.

Drugie powstanie górnośląskie przed 15-tu laty nie zamknęło jednakowoż okresu walk zbrojnych o wyzwolenie tej ziemi. Kiedy bowiem rada ambasadorów w Paryżu zlekceważyła zwycięski dla nas wynik plebiscytu z dn. 20 marca 1921 i zamierzała pokrzywdzić Polskę pod względem przydziału terenu — dnia 3 maja tego roku porwał się górnoślązacy samorzutnie do trzeciej rozprawy orężnej i oswobodzili prawie cały teren plebiscytowy. Stało się to powodem, że rada ambasadorów przydzieliła narzeczcie Polsce odpowiednią część Górnośląska.

Od czasu drugiego powstania górnośląskiego, które najwięcej zadecy-

dowało może o losie tej ziemi — minęło już piętnaście lat. Śląsk, jako najważniejszy teren przemysłowy, w łączności z Polską rozwinął się w każdej dziedzinie bujnie, albowiem stworzyły się dla niego naturalne i ko-

rzystne warunki prawdziwego postępu. Naród polski zaś pamięta, że tylko dzięki patriotyzm. ludu śląskiego i jego czynom zbrojnym wrócił ta stara i bogata ziemia piastowska na wolnej ojczyźnie.

Szkoła służby obywatelskiej polskiego proletariatu

Obowiązki Państwa wobec społeczeństwa ogarniają dziś wszelkie niemal dziedziny. Naczelnym jednak postulatem Państwa jest wychowanie młodzieży — przyszłych zastępów i kierowników życia państwowego. Wysiłek rządu idzie tu w kierunku wytworzenia dzielnego typu obywateli jak również i przysługujących mu praw.

Przykład włoskich ballili, młodych hitlerowców, sowieckich pionierów jest wskazówką jak głęboko można przeorać psychikę i pojęcia całego pokolenia, o ile się stosuje właściwą metodę wychowawczą i zaczyna od podstaw — od młodzieży.

W trosce o dusze i charaktery przyszłych obywateli państwo polskie ponosi również wielkie ofiary. Ogarnia swą opieką wszystkie warstwy społeczne i dostosowuje szczegóły programu wychowawczego do warunków środowiska i poziomu danej warstwy społecznej.

Najliczniejszą warstwą społeczną, ulugającą niezwykle łatwo wszelkiej agitacji i hasłom destrukcyjnym jest proletariat miejski. Jeszcze bardziej znaczącym i niebezpiecznym na wszelkie przemiany elementem jest młodzież miejska, robotnicza i rzemieślnicza, jeszcze doniedawna pozostająca poza wpływem zorganizowanej myśli wychowawczej.

To zaniechanie usuwa powołana przed dwoma laty do życia organizacja młodzieży pracującej, OMP, której członkowie noszą charakterystyczny mundur organizacyjny — niebieski.

OMP zajął się opuszczoną młodzieżą rzemieślniczą i robotniczą, którą przyciągał w swych ogniskach, zespołach i kołach. Długo wytyczne pracy linie życia i cel dążeń.

Za cel swego działania stawia przed sobą: a) budzenie w nim sił twórczych, zróżnicowanych do podniesienia go na wyższy szczebel kultury życia, b) wpojenie woli dumy, płynącej z przynależności do świata pracy, c) związanie go

silnie z państwem polskim, hasłem OMP-u jest „Cześć Pracy“ — słowa obrazujące cały sens organizacji.

Głównym zatem zadaniem OMP-u to wewnętrzne wychowanie — chłopca i dziewczyny — niezależnie zupełnie od ich sytuacji materialnej i to stanowi fundament pracy.

Siłą przyciągającą jest wszelki system pracy, dający pole do wykorzystania wszelkiej inności i widualności członków.

OMP posiada dziś po 2-ech latach istnienia około 30.000 członków w 20 okręgach i 300 ognisk, rozsiadanych po całym Śląsku. Jest to dziś zwarta i cementowana armia obywatelska, rozszerzająca się z dnia na dzień.

Wiek młodzieży ompjackiej waha się teoretycznie od 14 do 22 lat (w praktyce przeważa wiek 14—18) skupia się ona w ogniskach, w których tworzy zespoły (jednostki - grupy organizacyjne) i koła (gromadzące członków zbliżonych wspólnymi zainteresowaniami). W zespołach i kołach na liczących zbiorach i świetlicach wyrabiają się ompjacy społecznie, kształcą charakter, pogłębiają wiadomości itp.

Służba ompjaka i jego przeszkolenie obowiązuje na 10 lat i odbywa się etapami. Pierwszy etap (dla młodzieży 14-16 lat) podzielony jest na 1 1/2 — 2 letnie okresy wypełnione specjalnym programem i zakończonym próbą na kolejne cztery stopnie organizacyjne (zbliżone do stopni hierarchii kaducich na stopień musi się wykazać opanowaniem zgóry ustalonego materiału i wyrobieniem. Cztery stopnie zawierają sumę koniecznych wiadomości z zakresu wiedzy o państwie, historii, literatury, krajoznawstwa itp.

W dostosowaniu do poziomu i potrzeb ompjaka ponadto warunkiem otrzymania stopnia jest przyswojenie szeregu praktycznych wiadomości życiowych. Etap drugi, czteroletni (20 — 24 lata) przewiduje specjalizację w różnych kierunkach pracy społecznej i zawodowej.

W związku z nową ustawą stopnie wej likwidacji ulegną seminarja nauczycielskie. W tym roku będą zamknięte wszystkie kursy czwarte, pozostanie tylko piąty, ostatni, lecz i ten zniknie w roku szkolnym 1936-37.

W szkołach średnich przybywa klasa III nowego typu, niosąc kompletny przewrót w podręcznikach. Świeżo wydane spisy książek szkolnych dla użytku szkół średnich dają całkowicie nowy komplet podręczników dla klasy III, a niezbędne zmiany dla innych klas.

Nowe podręczniki otrzymuje też 7-a klasa szkoły powszechnej trzeciego stopnia (najwyższej organizacji).

Z powstaniem III klasy nowego typu, znika więc dawna 5-ta klasa.

Lekeje rozpoczynają się 8 września. Ulgi kolejowe dla młodzieży szkolnej przysługują do dnia 2 września włącznie.

Piątek
16
Sierpień

Dziś: Joachim
Jutro: J. C. C.
Wschód słońca: 4.25
Zachód słońca: 6.52

RADJO

WARSZAWA.

Piątek, 16 sierpnia.

6.30 Pieśń „Kiedy ranna wataja rozróż”. 6.33 Pobudka do gimnastyki. 6.36 Gimnastyka. 6.50 Muzyka z płyt. 7.15 Dziennik por. 7.45 Program na dzień bieżący. 7.50 „Wskazówki praktyczne”. 8.00 Aud. dla szkół. 11.57 Sygnał czasu z Warszawy. Obs. Astr. 12.00 Hejnał z Krakowa. 12.05 Wiadomości meteorologiczne. 12.05 Dziennik południowy. 12.15. Dla naszych letników i uzdrowisk. 13.00. Chwilka dla kobiet. 13.30. Z rynku pracy. 13.35. Przerwa. 15.15. Przegląd giełdowy. 16.00. Odczyt z Katowic. 16.15. koncert ze Lwowa. 16.35. Pogadanka dla chorych ze Lwowa. 16.50. Codzienny odcinek prozy. 17.00. Minjatury kwartetowe. 17.20. Audycja z Wilna. 18.00. Reportaż z Krakowa. 18.15. Cała Polska śpiewa. 18.30 Skrzynka ogólna. 18.40 Chwilka społeczna. 18.45. Muzyka lekka. 19.05. Program na dzień następnny. 19.15. Koncert reklamowy. 19.30. Recital śpiewaczy. 19.50. Aktualny monolog. 20.00. Skrzynka rolnicza. 20.10. Płyty gramofonowe. 20.55. Obrazki z dawnej i współczesnej Polski. 21.00. Koncert symfoniczny w wykonaniu orkiestry P. R. 22.00 Wiadomości ogólne sportowe. 22.10. Muzyka salonowo - taneczna. 23.00. Wiadomości meteorologiczne.

KATOWICE.

Piątek, 16 sierpnia.

6.30 Transmisja z Warszawy. 8.20 Program na dzień bieżący. 8.25 Wskazówki praktyczne. 11.57 Transmisja z Warszawy. 13.35. Muzyka lekka i taneczna. 14.30 Przerwa. 15.15. Giełda zbożowa - towarowa. 15.25. Transmisja z Warszawy i Wilna. 16.00. Gospodarcze znalezienie badań wód słodkich. 16.15. Oransmisja ze Lwowa i Warszawy. 18.30. Malarze na Śląsku. 18.45. Płyty gramofonowe. 19.05. Program na dzień następnny. 19.15. Koncert reklamowy. 20.00. Porady radiotechniczne. 22.00. Transmisja z Warszawy. 22.10. Skrzynkę pocztową w języku francuskim. 23.05. Muzyka taneczna.

IX MARSZ SZLAKIEM POWSTAŃCÓW ŚLĄSKICH.

W dniu 18 bm. nadana zostanie transmisja fragmentów uroczystości 9-go marszu szlakiem powstańców śląskich nad Odrę.

Uroczystość ta jest najważniejszą uroczystością na Śląsku. W tym roku zaś nosi specjalny charakter, gdyż organizatorzy nadali jej tytuł: „Uroczystość pamięci Marszałka Piłsudskiego na ziemi śląskiej”. Przemówienie p. wojewody będzie równocześnie programem na okres najbliższy. W marszu na trasie 103 kilometrów jak corocznie wezmą udział drużyny powstańcze, wojskowe i PW. Jednocześnie od będzie się rajd samochodowo - motocyklowy.

Z uroczystości tej transmitowane będą trzy fragmenty, o godz. 9.30 defilada i hołd złożony pamięci Marszałka Piłsudskiego; o godz. 9.55 — start z rynku Katowic do rajdu szlakiem powstańców nad Odrę; o godz. 16-iej rozdanie nagród głównego związku powstańców śląskich.

Z Zagłębia

— Zabawa w Sosnowcu. W niedzielę, dnia 18 bm. o godzinie 14.30 odbędzie się w parku sieleckim „Hrabia Renard“ w Sosnowcu, wielka zabawa z nader urozmaiconym programem. Koncertowe będą dwie orkiestry, pozatem odbędzie się loteria fantowa, słup szczęścia, korowody, ognie bengalskie i wiele innych atrakcyj. Bufet po cenach kryzysowych na miejscu. Dochód przeznaczony na dokończenie budowy kościoła w Nowym Sielcu. Ze względu na wzniosły cel urządzanej zabawy komitet zwraca się z apelem do społeczeństwa o poparcie tej imprezy.

Poważanie u ludzi, zaufanie, dobrobyt i spokojną przyszłość zdobędziesz składając swe oszczędności w **KOMUNALNEJ KASIE OSZCZĘDNOŚCI** pow. Zawierciańskiego w Zawierciu.

LICZBA UBEZPIECZONYCH I KORZYSTAJĄCYCH ZE ŚWIADCZEN.

Na podstawie sprawozdań ze wszystkich instytucji ubezpieczeń społecznych dają się ustalić cyfry poniższe, dotyczące ogólnej ilości ubezpieczonych oraz korzystających ze świadczeń w ciągu roku 1934.

W roku ubiegłym było ubezpieczonych na wypadek choroby 1.726.675 osób.

W ubezpieczeniu emerytalnym: robotników — 1.762.588 (w tym dodatkowo w ubezpieczeniu emerytalnym górników i kolejarzy — 81.885) i pracowników umysłowych — 267.632.

W ubezpieczeniu na wypadek bezrobocia: robotników 769.277 i pracowników umysłowych 267.406.

Liczba ubezpieczonych, którzy w r. 1934 otrzymywali renty (bez rent wypadkowych) wynosiła 143.413, liczba zaś rencistów, członków rodzin ubezpieczonych, wynosiła 103.970.

Liczba otrzymujących zaopatrzenia wynosiła w tymże roku: robotników (po 20 zł. miesięcznie) — 17.559 i pracowników umysłowych (po 50 zł. miesięcznie) — 1.401.

Łączna liczba pobierających zasiłki z powodu bezrobocia wynosiła w 1934 r.: robotników 47.091, pracowników umysłowych 9.836.

DONIOSŁY PROJEKT RÓWNOUPRAWNIENIA DZIECI NIEŚLUBNYCH Z DZIEĆMI Z MAŁŻEŃSTWA

Komisja kodyfikacyjna ogłosiła projekt zmian polskiego kodeksu cywilnego o stosunkach prawnych rodziców i dzieci.

Projekt ten opracowany przez prof. St. Gołęba zwraca na siebie uwagę ciekawą postawą wobec niewyjaśnionych nateręć dotąd zagadnień i problemów.

Prof. Gołąb wychodzi z założenia, że np. dzieci urodzone poza małżeństwem mają jednakowe prawa z dziećmi z małżeństwa. Wobec czego niema w projekcie hańbiącej i przykrej nazwy „dzieci nieślubne”, ale są tylko obok dzieci urodzonych w małżeństwie, także dzieci urodzone poza małżeństwem.

Projekt prof. Gołęba wywołał istną burzę wśród jurystów. Posypały się liczne głosy za, jak i przeciw projektowi. Jedni wychodzą z założenia, że równouprawnienie dzieci nieślubnych i objęcie ich opieką społeczną przyczyniłoby się do zmniejszenia i osłabienia dotychczasowych prerogatyw rodziny.

Inni, na których stanowisku i my stojemy uważają, iż projekt prof. Gołęba „całt obłrzymim krokiem naprzód, wprowadza polski kodeks cywilny do szeregu postępowych ustaw państw zachodnich.

Na Zachodzie już dawno dano dzieciom nieślubnym zwykłe podswy normalnego rozwoju. Uczyniły to w swych kodeksach takie państwa jak: Szwajcjarja, Niemcy, Szwecja i Norwegia.

Traktowanie dzieci nieślubnych idące po linii wybawienia ich z roli pewnego rodzaju pariasów i poprawienia ich bytu bynajmniej nie obniży znaczenia małżeństwa i dzieci urodzonych z małżeństwa, skoro tylko one w rzeczywistości korzystają ze szczęścia życia rodzinnego, którego prawo nie jest w stanie stworzyć dla dzieci nieślubnych.

Zasada równouprawnienia dzieci nieślubnych z dziećmi z małżeństwa bedzio miała głównie znaczenie doniosłe w dziedzinie praw majątkowych (alimentacja).

Byłoby zaś sprzeczne z humanitarnością i sprawiedliwością czynienie różnicy przy ustalaniu wysokości alimentacji między temi dwiema kategorjami dzieci. Przecież dziecko nieślubne nie jest w niczem winne, że urodziło się poza małżeństwem.

To też zrównanie obu kategorji dzieci uważać należy za projekt słuszny, w niczem nie obniżający znaczenia instytucji małżeństwa i rodziny.

Kandydaci na posłów z województwa kieleckiego

Wyniki zebrań kolegów wyborczych

Lista kandydatów na posłów z województwa kieleckiego, wybranych onęgdaj przez zgromadzenia okręgowo przedstawia się następująco:

Okręg wyborczy nr. 24, obejmujący powiaty kielecki i włoszczowski: Stanisław Car, b. wicemarszałek sejmu, Franciszek Basiak, rolnik z Komparzowa, pow. Włoszczowa, Antoni Kli-

mas, rolnik z Czerezy, Henryk Chyb, rolnik, wójt z Samsonowa.

Okręg wyborczy nr. 28, obejmujący powiaty jędrzejowski, mjechowski i ponczowski: Wojciech Gorczyca, rolnik, zamieszkały w Polach Korciwskich, pow. Miechów, Stefan Rydel, ziemianin, zamieszkały w Odolanach, pow. Pińczów, Piotr Sobczyk, rolnik

z Jędrzejowa, Andrzej Waleron, rolnik z Jędrzejowa.

Okręg nr. 29, obejmujący powiaty sandomierski i stopnicki: dr Stanisław Krawczyński, lekarz z Sandomierza, Jan Wójeik, urzędnik samorządowy, zamieszkały w Busku, Wojciech Stróżyński, rolnik zamieszkały Głazowie, Andrzej Wieczorek, rolnik zamieszkały w Zabcu.

Okręg nr. 31, obejmujący powiaty konecki i opoczyński: Stefan Wojnar Byczyński, b. poseł zamieszkały w Kielcach, Ignacy Witke, kierownik spółdzielni, zamieszkały w Przedborzu, Kazimierz Kaca, nauczyciel, zamieszkały w Końskich, Józef Janiszewski, rolnik, zamieszkały we wsi Zachorzód.

Zebrań okręgowo delegatów w Radomiu wybrało na kandydatów poselskich do sejmu następujące osoby: Tadeusza Brzęk - Osieńskiego, sekretarza gen. BBWR, mgr. farmacji Edwarda Kasprzykowskiego, Stanisława Kasprzaka, wójta i Teodora Pakosińskiego, pisarza hipotecznego z Kozienic.

OKRĘG ZAWIERCIE I OLKUSZ.

W kolegium wyborczem w Zawierciu wzięło udział 108 osób.

Wybrano na kandydatów: p. Tadeusza Nowaka (kółko rolnicze) 90 głosami, inż. Z. Sowińskiego 57 głosami, Tomasza Kozłowskiego 86 głosami i Henryka Malinowskiego (rolnik) 85 głosami.

W dniu Wniebowzięcia N. M. P. Uroczystości odpustowe w Sosnowcu

Wczorajszym uroczystościom odpustowym w Sosnowcu, obchodzonym z racji Wniebowzięcia N. M. P. przeszkodził deszcz, który padał bez przerwy przez cały dzień.

Kompanje z okolicznych parafji kościelnych z powodu złej pogody na odpust nie przybyły.

Zjazd kupców i kramikarzy odpustowych, którzy rozlokowali się wzdłuż ulicy Prez. Mościckiego i Sienkiewicza był dość liczny, lecz niestęty deszcz popsuł im cały handel.

Porządek nabożeństw był następujący: o godz. 6-ej rano prymarja z nauką — ks. kanonik T. Jankowski, godz. 8-ma rano mszę św. z nauką odprawił ks. Jung i o godz. 9 ej rano mszę św. również z nauką odprawił ks. Łopaciński.

Sumę z wystawieniem Najśw. Sa-

kramentu celebrował ks. prefekt Wł. Ciebartowski. Podniosłe kazanie wygłosił ks. rektor dr. Pająk.

W procesji wzięło udział 13 księży, przedstawiciele władz administracyjnych, wojskowych, samorządowych, delegacje organizacji, bractw kościelnych oraz liczne rzesze wiernych.

W czasie nabożeństwa chór kościelny pod batutą organisty p. Kiełbja ze stowarzyszeniem orkiestry wykonał „Msze” Grubera. Na organach grał p. Bujakoński.

O godz. 4.30 popoł. ks. rektor dr. Pająk odprawił nieszpory z wystawieniem Najświętszego Sakramentu i procesją.

Należy jednocześnie dodać, że w dniu wczorajszym parafja sosnowicka obchodziła dzień swej Patronki.

SPORT I WYCHOWANIE FIZYCZNE

Nie zadzieraj nosa poki nie masz P.O.S.-a

Stara zasada „mens sana in corpore sano”, została podniesiona do godności tematu, stanowiącego zainteresowanie czynników rządzących we wszystkich państwach. Bo oto zrozumiano, że wydajność pracy człowieka stoi w prostym stosunku do jego zdrowia i że to zdrowie stanowi podwalinę, na której można budować wychowanie i wyszkolenie obywatela. Nadto wojna światowa wykazała, że aby spełnić obowiązek obrony państwa, nie wystarczy być wyszkolonym wojskowo i przygotowanym moralnie i nerwowo do zniesienia grozy wojny dzisiejszej ale też trzeba być zdolnym do wykonywania długotrwałych wysiłków, znoszenia trudów i niewygód z zachowaniem pogody ducha.

Zagadnienie wychowania fizycznego obejmuje więc następujące zadania: podtrzymywanie i pomnażanie zdrowia, przez przeciwdziałanie ujemnym wpływom życia codziennego i przyczynianie się do naturalnego rozwoju młodzieży oraz zahartowanie jej na trudy, niewygody i zmienne warunki pogody, wreszcie rozwinięcie i wywieńczenie sprawności ruchowej.

Wyrabianie dzielności duchowej przez kształcenie takich zdolności i wartości, jak: spostrzegawczość i orientacja, przytomność umysłu, odwaga i zaufanie we własne siły, siła woli i panowanie nad sobą, wytrwałość, nieustępliwość, parcie naprzód, chęć osiągnięcia zwycięstwa, zaradność, karność i koleżeństwo.

Nauczanie działania w zespole i przyzwyczajenie do wysiłku zbiorowego, wyrobienie zamiłowania do uprawiania sportu i zapewnienie młodzieży rozrywek pożytecznych dla zdrowia.

Współzawodnictwo miarkowane przepi sami sportowcami, nadzorem i odpowiednim doborem ćwiczeń i gier wyrabia w młodzieży wszystkie wyżej wskazane wartości, które po pewnym okresie uprawiania sportu stają się przyzwyczajeniami,

a połączone z inicjatywą i orientacją stanowią trwałą narybek charakteru.

Te też względy zmusiły do zmiany kierunku pracy wychowania fizycznego i przejścia z dotychczasowej metody sportu rekordowego do sportu masowego, gdzie nie chodzi już o rekordy, które zresztą z punktu widzenia medycyny nie są polecane. Jasnym jest bowiem, że i tak wśród masy uprawiającej sport znajdują się szereg jednostek uzdolnionych w tej, czy innej gałęzi sportu, którym wtedy należy dać możność dojścia w tej gałęzi sportu do perfekcji, raczej może dla celów ambicjonalnych niż istotnych.

Chodzi więc dzisiaj o to, by każda jednostka dla zapobiegnięcia jednostronnemu rozwojowi uprawiała możliwie jaknajwięcej rodzajów sportu, oraz by praca wychowania fizycznego objęła jaknajwiększe masy społeczeństwa. Tym tendencjom dał wyraz państwowy urząd wychowania fizycznego i przysposobienia wojskowego ustanawiając państwową odznakę sportową (P. O. S.), której warunki zdobycia są tak ułożone, że z jednej strony ubiegający się o nią, musi być zaprawiony we wszystkich głównych gałęziach sportu, a z drugiej strony, układ jej wymogów jest dostosowany do płci i wieku, tak że każdy przeciętny człowiek lekko tylko zaprawiony sportowo odznakę tę zdobyć może, bez nadzwyczajnego wysiłku.

Celem więc P. O. S. jest pobudzenie najszerzych mas społeczeństwa do podniesienia swej wartości fizycznej i podtrzymywania jej przez najdłuższy okres życia. Odznaka ta jest widomym znakiem ciężkiej fizycznej i przygotowania do trudów służby obywatelskiej.

Nie wystarczy tutaj dobra wola i nie raz ponad siły praca czynników przysposobienia wojskowego i wychowania fizycznego, organizacji, wychowawców młodzieży i wreszcie sportowców, w akcji pro-

pagowania i zdobywania państwowej odznaki sportowej powinno wziąć udział całe społeczeństwo.

Byłem świadkiem jak na jednym z boisk jakimś „mopankowi” który chciał chłopakom imponować teatralnymi gestami rekordzisty, bufonada stroju sportowego, bajaniem o swoich sukcesach, dall strzeley taką chóralsną odprawę: „Nie zadzieraj nosa poki nie masz POS-a”.

To zdrowe i słusne powiedzenie njech szarpnie honorem tych tysięcznych mas dziewcząt i chłopaków, których bluzki lub marynarki zdobiją przeróżne pieszki i perłowej masy, pantofelki góralskie, rakietki, pajęczki i inne smieszności, godne „marniaczyny”.

Zdobywanie POS. powinno się stać narkazem naszej ambicji, potrzebą dnia, warunkiem do udziału we wszelkiego rodzaju zawodach i imprezach sportowych, wymaniom kultury towarzyskiej, legitymacją do stroju sportowego.

Z. NOWARA.

PIŁKA NOŻNA W KIELCACH.

Odbył się mecz piłkarski między drużynami: wojskowy klub sportowy i „Ludwików”.

Po dosyć ciekawej grze, mecz zakończył się zwycięstwem W. K. S. 4:1 (1:1). Bramki dla zwycięzców zdobyli: Jóraki — 2, Baran i Tokarski po jednej, a dla „Ludwikowa” Węgrzynek po rzucie z rogu.

OSEMKA NIEMIECKICH BOKSERÓW NA MECZ Z POLSKĄ.

Związek niemiecki ustalił reprezentację na mecz z Polską następująco: od naszej do ciężkiej — Faerber, Rappsibier, Buettner II, Schmides, Murach, Stein, Jasper i Runge.

Poza Jasperem są to wszystkie nowi mistrzowie Rzeszy.

Placówka (Piaski) zaawansowała do B klasy Zagłębia

PLACÓWKA ZWYCIĘŻYŁA PO DWU I PÓŁ GODZINNEJ GRZE.

Wezoraż na stadionie Policyjnego K.S. w Sosnowcu, odbył się ponownie finałowy mecz o wejście do B kl. Zagłębia, pomiędzy Placówką z Piasków a K.S. Kazimierzem z Kazimierza.

Pierwszy mecz mimo dogrywki nie przyniósł rozstrzygnięcia i został przez sędziego przerwany wskutek za padających ciemności.

Wezoraższy mecz trwał aż 2 i pół godziny i odbywał się w czasie deszczu. W ciągu 90 minut gry żadna z drużyn nie uzyskała gola.

Sędzia trzykrotnie zarządził 15-minutowe dogrywki, ciągle jednak utrzymywał się wynik bezbramkowy.

Dopiero w czwartej dogrywce Placówka zdobyła zwycięskiego gola ze strzału Głębika.

Dzięki temu zwycięstwu Placówka zdobyła mistrzostwo swej podgrupy i zaawansuje do B klasy Zagłębia.

Początkowo obie drużyny były równe, jednak dopiero w dogrywkach przeważała Placówka, natomiast Kazimierz ograniczał się do obrony.

Sędziował p. A. Wzmiel, b. dobrze.

Pozostałe koleżeńskie mecze piłkarskie w Zagłębiu nie odbyły się spowodowane niepoгодą.

Ciekawostki ze świata

WIEŚ ZAPOMNIANA.

Z wioski Verry we Francji położonej w górach, wśród olbrzymich lasów na pograniczu Szwajcarii, napisał nie dawno tamtejszy wójt list do władz centralnych w Paryżu. W liście tym donosi, że od czterdziestu lat nikt nie zaglądał do wsi, w urzędzie gdańskim wisi portret ówczesnego prezydenta republiki Sadi Carnota, mieszkańcy wsi nie widzieli jeszcze, auta, ani nie byli w kino-teatrze, nie przeprowadzano wcale poborów nie ściągano żadnych za cały czas podatków. Wsi nie odwiedziła ani jedna osoba urzędowa.

Ciepłowość mieszkańców wyzerpała się zupełnie, więc zmusili oni wójtka do zażądania budowy drogi, która umożliwiła im nawiązanie kontaktu ze światem cywilizowanym.

PSTRĄGI — REKORDZISTAMI

Stwierdzono ostatnio, że szybkość jaką osiągają w pływaniu pstrągi, czy ni je nejszybszymi. Takiego rekordu nie jest w stanie uzyskać żaden z pływaków. Wynosi on bowiem 35 km. na godz. Z pstrągim konkuruje... jednak, lecz ten osiąga tylko 25 km. Wynika oń się regularnością tempa w pływaniu oraz wytrzymałością. Lin i karp osiągają tylko przeciętnie 12 km.

Jedząc więcej smaczne pstrągi winniśmy mieć należyty respekt dla tych rekordzistów.

STATKI BEZ ŻELAZA.

Celem opracowania mapy magnetycznej ziemi zbudował przed kilku laty Instytut Carnegiego statek nie magnetyczny o nazwie „Carnegie”. Na statku tym nie było ani jednego kawałka żelaza 20 listopada 1929 roku przed portem Apia na wyspie Samoa statek ten uległ poważnemu uszkodzeniu. Jak obecnie donosi pismo angielskie „Natura”, brytyjska admiralieja umieściła w budż. marynarki na rok 1935 odpo-

Bacność PT. Odbiorcy jednoizbowi!

W miesiącu sierpniu I blok wynosi 2 kWh

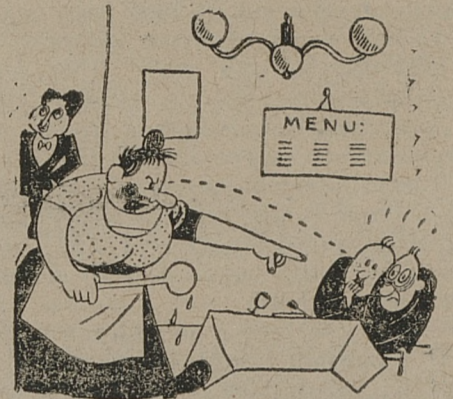
II „ „ 3 „

Porównajcie to z rachunkiem z poprzedniego roku, a przekonacie się, że taryfa blokowa daje oszczędność i pozwala na szersze zastosowanie aparatów elektrycznych domowego użytku.

ELEKTROWNIA OKRĘGOWA

w Zagłębiu Dąbrowskiem, Sp. Akc.

W „GASTRONOMJI“ NA OSTREJ GÓRCIE

— Który mówił, że kotlet twardy?!

HUMOR

KONCERT JAKAŁY.

— Panie, dlaczego pan wybija razda nutę kilkakrotnie?

— Bo jija się jijkakkam.

OKROPNOŚĆ.

Nie mogąc znaleźć galanka, którym zwykle namydlała się w kąpiei pani Anna, wzywa pokojówkę i pyta:

— Gdzie jest mój galgan.

— Poszedł już do biura — odpowiada dziewczyna.

DROBNE OGŁOSZENIA

W „Expresie Zagłębia” mają zawsze niezawodny skutek.

ZGUBIONE DOKUMENTY

ZGUBIONO książeczkę wojskową wydaną przez P. K. U. Miechów na imię Aba Sztajnkeler, którą się unieważnia. JULITTA PIASKOWSKA zgubiła dowód kolejowy Nr. 34941 wydany przez dyrekcję warszawską.

KRONIKA

× Zebranie sekcji kolarskiej C. K. S. Dziś o godz. 7 wieczorem w lokalu własnym odbędzie się zebranie sekcji kolarskiej CKS. Kierownictwo sekcji uprasza o liczne przybycie na zebranie wszystkich członków.

O WEJŚCIE DO LIGI.

Wezoraż odbyły się dalsze spotkania o wejście do ligi, których wyniki są następujące:

W Stanisławowie Czarni (Lwów) pokorali Rewerę w stosunku 3:1 (1:1)

W Poznaniu Legja zremisowała z warszawską Skodą w stosunku 3:3.

W Łodzi Union Touring pokonał Polonię bydgoską w stosunku 6:0 (2:0)

POGOŃ — HAKOAH (Wiedeń) 2:2.

W rewanżowym spotkaniu lwowska Pogonia zremisowała z Hakoahem z Wiednia w stosunku 2:2.

SPOTKANIA LIGOWE.

Wezoraż odbyło się tylko jedno spotkanie ligowe, a mianowicie

Warszawianka pokonała L. K. S. w stosunku 3:1 (2:0).

Mecz Warta — Cracovia nie odbył się, gdyż trybuna Cracovi została zniszczona podczas onegdajszej burzy.

Sylvan Cornu pobjeżył co tylko miał sił Galoubet stanął w cieniu bramy, po drugiej stronie ulicy. Pani Rosier podeszła do furtki pałacyku i pewną ręką zadzwoniła.

Pozostawimy agentkę na chwilę i powrócimy do naczelnika policji śledczej, sędziego Pawła de Gibray i komisarza do spraw sądowych, z którymi się rozstaliśmy w drodze do pensji p. Dubieuf.

Dziewiąta dochodziła, kiedy karetka, kółkami jechała członkowie sądu doktor prefektury, sekretarz sędziego śledczego i dwaj agenci zatrzymali się przed bramą posesji.

Jeden z agentów zadzwonił, odzwierny i zarazem ogrodnik, mąż Doroty, pospieszył otworzyć. Zobaczywszy przybyłych, zrozumiał po co przyjechali i rzekł z ukłonem:

— Zapewne panowie z sądu.

— Tak, uprzedzicie panią Dubieuf.

— Panowie będą łaskawi iść za mną. Pani Dubieuf czeka na panów z niecierpliwością.

Odzwierny zaprowadził wszystkich

do gabinetu przełożonej, która, witając ich, zawołała:

— Chwała Bogu, żeście panowie przyjechali. Zapewne dla śledztwa z powodu śmierci dziewczęcia, które znaaliśmy nieżywe w jej pokoju.

— Tak — odpowiedział Gibray — ważne i nieprzewidziane czynności nie pozwoliły nam przyjechać wcześniej. Śledztwo potrwa jednak krótko i już jutro wolna pani będzie od wszelkich kłopotów. Racz pani zaprowadzić nas do pokoju zmarłej.

Pani Dubieuf wzięła świecę i poprosiła członków sądu, ażeby za nią poszli. Na trzecim piętrze otworzyła drzwi pokoiku Symeony. — Dziewczę leżało na łóżku, tak jak w owej chwili gdy ją oglądał doktor.

— Ładna jej i czarująca twarzyczka weale się nie zmieniła. Można było myśleć, że śpi, gdyby nie śmiertelna bladeść i zeszywniałe ciało. Mały krzyżyk hebanowy leżał na jej dziewczęcej piersi.

Dwie świece woskowe górzaly, a przy łóżku klęcząc modliła się siostra

młodsierdzia. Doktor prefektury obejrzał ciało i oświadczył, że śmierć jest naturalna.

— Śmierć więc poświadczona — rzekł Gibray, rzucając na Symeonę rozrzucone spojrzenie — ale poświadczanie nie jest jeszcze zupełne, brak jeszcze potrzebnych wiadomości osobistych. Trzeba się koniecznie dowiedzieć, z jakiej rodziny pochodziła biedna panienska, gdzie się rodziła, ile ma lat i właśnie przyjechałszy po to, ażeby nam pani depomogła do spisania aktu, mówiąc, co pani wiadomo.

— Wiem bardzo niewiele — odpowiedziała pani Dubieuf.

— Nazwisko tej panienski wiadome pani?

— Nie i nawet nie wiem, czy miała prawo nosić jakie nazwisko; sama chyba tego nie wiedziała. Mówilani już komisarzowi policyjnemu naszego cyrkułu i musiał zapewne o tem nadmienić w protokole.

— Czytałem ten protokół — rzekł Paweł de Gibray. Panię Symeonę znał pan Bressoles, były budowniczy i bogaty właściciel domu. Pisał do niej list, w którym prosił ją, ażeby zaraz przyszła do jego córki.

— Tak pan Bressoles, ojciec jednej z moich dawnych uczennic. Z jego rekomendacji Symeona dostała u mnie mieszkanie, ale nazwiska jej nie wiedział. Dziewczęciem interesowało się także dwóch młodzieńców, sławny malarz p. Gabriel Servais i p. Albert de Gibray, syn zasłużonego sędziego śledczego.

XLIX.

Paweł de Gibray ze zdumieniem spojrział na przełożoną pensji.

— Albert de Gibray, to mój syn, i pan Gabriel Servais mój przyjaciel — rzekł. — Od nich się może dowiem o rodzinie dziewczęcia, o której nigdy nie slysziałem nawet o Symeonie.

— Pan Bressoles poznał Symeonę w pracowni pana Servais'a — dodała pani Dubieuf.

— A oprócz tych osób czy w Paryżu miała jeszcze kogo biedna panienska?

— Nie sądzę. Znała tylko swoich opiekunów i tylko u nich bywała. I to bardzo rzadko.

— Czytając protokół komisarza policyjnego z tutejszego cyrkułu, zauważyłem — mówił dalej Gibray — że weale nie wspomina o obejrzeniu rzeczy. Czy rzeczy weale nie oglądał? bo przecie to bardzo ważne, można znaleźć różne dokumenty.

— Komisarz weale nie oglądał rzeczy.

— W takim razie naprawimy to zapomnienie w obecności pani. Panie naczelniku policji śledczej racz pan kazać, ażeby obejrzano rzeczy.

d. e. n.